

Emnenr. 39.

Tilleggsspørsmål nr.

Emne:

Oppskr. av: Per Kjønberg

(adresse): Lørskogbygda

Fylke: Hedmark.

Herad: Elverum.

Bygdelag: Lørskogbygda

Gard: Kjørnerget, store.

G.nr. 180 Br.nr. 1.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

A. Fødselen.

1. Både grannekoner, næraste slektninger og veninner "gjekk med graut".
2. Dei kom både einiskild og eit par eller tre i lag.
3. I gamal tid var det ikkje spørsmål om stort anna enn graut. Seinare har det vore must kaker og eit klodeplagg til den nyfødde. Difor har dei ofte samrådd litt om kva dei skal ta med, slik at dei ikkje alle gjer av same slaget.
4. Før skulle det helst vera 3. til 5. dagen etter fødselen. Seinare har det drege ut, slik at dei ofte kjem etter at mora har komi på beina att. Dei eldre held gjerne på at dei må gå medan mora enda ligg.
5. Det var skikk at dei skulle gå med graut berre ein gong. Dersom dei gjekk sidan og hadde med seg orker, var ikkje det "å gå med graut".
6. I gamal tid var det helst "røngrot" dei hadde med til barselkona, seinare hadde dei ofte med risengryn-graut eller litt av bår desse slaga. I 1890-åra tok dei ofte med søt-suppe med rosinar i. Dette siste helst seg utover til fyrste verdskrigen, men er nå slutt. Etter den tida kom klautkaker meir på tale. Dette held seg mykje enda.
7. Dersom dei gjekk flere gonger, tok dei gjerne med eit

og det var blomst.

16. Høsten var vanskelig til: bring 1890-åra, men høstet var god og til vinter til 1910. Høsten kom som på 90-åra og var så li. tid. Høsten kom snart det kaker og oftest var man med blåk, og det var blomst.

15. Det var høst til gult høsten som gikk med gult. Det var høst til gult høsten som gikk med gult. Det var høst til gult høsten som gikk med gult.

14. Det var høst til gult høsten som gikk med gult. Det var høst til gult høsten som gikk med gult. Det var høst til gult høsten som gikk med gult.

13. Høsten var vanskelig til: bring 1890-åra, men høstet var god og til vinter til 1910. Høsten kom som på 90-åra og var så li. tid. Høsten kom snart det kaker og oftest var man med blåk, og det var blomst.

12. Høsten var vanskelig til: bring 1890-åra, men høstet var god og til vinter til 1910. Høsten kom som på 90-åra og var så li. tid. Høsten kom snart det kaker og oftest var man med blåk, og det var blomst.

11. Høsten var vanskelig til: bring 1890-åra, men høstet var god og til vinter til 1910. Høsten kom som på 90-åra og var så li. tid. Høsten kom snart det kaker og oftest var man med blåk, og det var blomst.

10. Høsten var vanskelig til: bring 1890-åra, men høstet var god og til vinter til 1910. Høsten kom som på 90-åra og var så li. tid. Høsten kom snart det kaker og oftest var man med blåk, og det var blomst.

9. Høsten var vanskelig til: bring 1890-åra, men høstet var god og til vinter til 1910. Høsten kom som på 90-åra og var så li. tid. Høsten kom snart det kaker og oftest var man med blåk, og det var blomst.

8. Høsten var vanskelig til: bring 1890-åra, men høstet var god og til vinter til 1910. Høsten kom som på 90-åra og var så li. tid. Høsten kom snart det kaker og oftest var man med blåk, og det var blomst.

7. Høsten var vanskelig til: bring 1890-åra, men høstet var god og til vinter til 1910. Høsten kom som på 90-åra og var så li. tid. Høsten kom snart det kaker og oftest var man med blåk, og det var blomst.

6. Høsten var vanskelig til: bring 1890-åra, men høstet var god og til vinter til 1910. Høsten kom som på 90-åra og var så li. tid. Høsten kom snart det kaker og oftest var man med blåk, og det var blomst.

17. Gåva til den nyfødde har nok vori i bruk. Lenge, men var ikkje så ælmen i den eldste tids folk kan minnest. I seinare tid har det vorki det sentrale og vert oftast kalla graut, anten det er kledi eller andre saker. Det er nå vanlegomd
18. eit plagg åt den vesle, ein kjole av ull i vinter-tida, ei bukse eller eit stykke ty.
19. Ved dåpen var det gjerne ein liten fest. Det har vori fast skikke i lang tid. Dei innkledde var nå fyrst fadderane og elles nokre få av næraste grannar og slekt.
20. Dette "laget" vart kalla "barsøl". Gjestene skulle gje "barsølgave" eller "fadder-gave"
21. I seinare har det ikkje vori vanleg med sending til "barsøl". I eldre dagar er det uvist. Men dette har nok sine undantak. Ein har sett at folk har med sending i seinare tid, men da har dei berre ein mindre "dåps-gave", som barsølgava nå heiter.
22. Det har ikkje vori nokon fast regel for sending og kor stor ho skulle vera eller kven som skulle sende mest i manns minne.
23. Dette er slik nå og.

B. Fødselsdag.

24. Det har vori lite eller inga festing ved årmålsdagar i gamal tid, serleg ikkje for barn. Det er truleg at sume vaksne hadde det litt festleg på 50-årsdagen, men det er truleg ikkje så gammalt det heller.
25. Etter kvart, serleg etter 1900 vart det vanleg å halde årmålsfestar ved rundetalldagane, ikkje elles. Det har ikkje ein gong vori skikke å gje gaver på andre årmålsdagar innan buslyden i eldre tid.

Man die jette guldskapsprophet, eller somme
 af det ringen fort var da da det var kongemak
 det er ma alle af de gamle om ma lere fore
 om det er mæren viking gammel stikke.
 sin enkel maisting, men det er frihamt.
 kunne vera af guldmane varf lerne til
 mæren just kongemajordagen. Det smalle
 30. I sidu til var det giddan eller aldr

de. Konfirmation.

skifte.
 skufft syngin for syftede og litt tefti
 har sum ar goren med kninge eller fæle
 ofte man ikke alleid med lys på. Nogetan
 29. Det er goren ar af de fækan der blautfæle,
 han skulle ha mæren som han lere vengst.
 ha sin rett ar et vort slag mat, men
 28. Den kan ikke pinner af guldmanen stente
 aldringer.

king. Det vike lutt fra man veme og gra
 og mæren giv det, anden blom eller lures-
 27. Det er veng stikke a giv gæren. Både lerne
 sidu jette veme bet på 50. eller 60. arsdagen.
 de lutt mæte gram. Difer lerne af af veme
 lere, lere for guldmanen og de som syftin
 det har lerne vete litt ar si prag, der amali.
 de lutt goren goren lere ved de veme fæle.
 de vete giv ikke ar for stali ar veme daga.
 ved amali daga eller vete vete daga.
 med vete lerne lerne både har giv og vete
 og mang som er lerne. Det har vete veng

26. I dæ amali daga ma lere vete som er lutt
 både for vete og lerne.
 familie lutt de lutt lag ved alle amali daga.
 lerne lutt er alle lutt omant. I mang

av fadderane. Salmeboka fekk dei føre
konfirmasjonsdagen.

31. Etter 1900 vart det litt etter kvart vanleg
å ha selskap. Dette har vorti fast skikke
i alle heimar dei siste 30 åra, særleg etter
1940. Etter krigen har desse selskapa vorti
utvida i sterke grad, med 50 gjester-og fleire.
32. Gjestene er slekta, grannar, læraren og i sume
høve presten.
33. Det har vori vanleg å ta med ei kake eller
kringle. I det siste lyt det vera gaver og.
34. Skikken med gaver har vorti almen sidan
i 1920-åra. Det er helst berre gjestene som
har med, men det kan vera andre og.
35. Det er ingen bestemt retter, men det er
vanleg med steik og fiskerett, gjerne med is
etterpå. Sidan kaffi med mange slag
kaker.

D. Bryllaup.

36. Trå og lil har det vori festaröl og er nå
37. og sume stader, det dei kallar forlovelsesselskap.
38. Her har tradisjonen gått i gløyme, truleg
mykje av den grunn at byskikkane har komi
inn særleg tidleg i samband med "skogkongane"
og byferdene dera, med hotellmat og anna.
Det finst berre uklare minne om "bomannen"
som gjekk rundt og "las opp ei lang ramme
etter eit fast ritual." Kjøkkmeisteren var alt
i 80-åra degradert til "skjenkar". Han stod ved
inngangsdøra ved eit lite bord og baud alle
gjestene ein dram eller kvart som dei kom.
I min barndom sist i 1890-åra gjekk eit
større bryllaup om lag slik for seg:
Da gjestene var samla fekk dei smørbrød og
kaker med kaffi til. Dette vart framutt

For eit ort bord i "storskua". Den første fele
 var og alle var vidt ombyrd med utgang
 illi i andre rom. Kjøpepa var det ofte dram om
 "drammen" gjekte snart med på eit bord.
 Det var ofte i matkåben i byggespandens, det
 gjekte da gjekte kom, og matkåben ellers da kom
 for kjøpepa - med kaffe kjøpe. Det var kom
 matkåben, gjekte ut på morgon.
 Ved middagens bord "kjøperen" til andre eller fram
 hadde fått to stykke mat til å kjøpe opp kjøpe
 Det var det beste med kjøpe i kjøp 1900.
 Det var beste for og til byggespandens i
 kaffer, og maten kom i kjøpepaga: kjøpe,
 kjøpe, kjøpe, kjøpe og kjøpe med gjete kjøp
 kjøperne alle på eit bord med i "storskua".
 Det gjekte alle kjøper kjøpe den maten og
 den kjøperen de kjøpe. Det var det og
 ved et bord med kjøper i kjøpe eller
 i andre rom eller som det gott og.
 Men kjøpe kjøpe kjøpe da det med kjøpe
 annen rom var, men kjøperen og
 kom med kjøpe.

116
7
bredje dagen før dei fekk koma inn til
stor bordet i stua. Under høgtida laut
dei herre hetsa i seg litt på kjøkenb etter
på gjestene var ferdige.

Det var gjerne ei sers god "kokke" som stod
for all matlaging. Ho kom på garden og
tok leidinga fleire dagar i fjerevegen. Under
hennar komando stod alt som høyrde med
til matlaging og servering.

Det var skikk at alle gjester laut seg ja godnatt
til kokka. Samstundes fekk ho "drøtjepengar"
i handa så ingen skulle sjå det.

Ho lét då dei andre hjelperane (gjentene) få
litt av pengane dei og, oflast etter dugleik
og omtykkje. Det var og skikk at den stell-
karen som sette for hesten skulle ha drøtjepengar,
likevinn skjenkaren.

39. Ein har lite greir på sandingar til kryllaup
her frå Sørstog bygda, men det har vori i
bruk, utan at ein kan få reide på kortis
dei gjode silis.

40. I den eldste lida folk minnest vart
smisret sett fram på ein smisrettt av
lu. Smisret var "støipt" i formar med
blome- eller dyrelieff.

41. Tunsambing ved "bomannen" er ukjent

42, 43, 44, og 45 og 46 fell bort.

47. Det hender iktkje nå meir, det eg veit
at kryllaupet varer meir enn ein dag.

48. Det har hendi frå og til heilt frå 1900
at somme har holdt kryllaup på hotell.

Det har vori mindre av dette i seinare
49 tid. Frå 1910 og utover til 1939 var det
noksa mange, særly småfolk som vart
vigde på kontoret hos presten, og dei helst

55. Til midfrygen med det for uventet dram
varka du at oppvaskingsgjenstande.
På det gjøtten ved lang bord og vent opp-
fremme tid kan alle nye litt enkle.
alle kan fram og "fremme" og. De fleste
st. Måten var fremme på et stort bord der
og arbeide for og, arbeid for fytten
Men alt gikk gjentatt men høykarakter
og smertelid for andre gjestene.
dram ved gangdora og kofte med kaker
og på lang tid sine. Det var velkommt-
som er i lang tid. Det og maten var
53. I gamle tid varde gjevne like lange
had du gjemte varen og skillemåter
var at ein ungdom som hadde gått bort,
var det, var det like ungdom bedre, men
og gjeldene fremme. Var det gamle folk som
gjemmer i "koffert", men da fulst de alle,
hadde ung og gamle. Altså kom alle

52. Ein had fyrt nemme eldte, og der
hadde ung og gamle. Altså kom alle
gjemmer i "koffert", men da fulst de alle,
og gjeldene fremme. Var det gamle folk som
var at ein ungdom som hadde gått bort,
had du gjemte varen og skillemåter
53. I gamle tid varde gjevne like lange
som er i lang tid. Det og maten var
st. Måten var fremme på et stort bord der
og arbeide for og, arbeid for fytten
alle kan fram og "fremme" og. De fleste
På det gjøtten ved lang bord og vent opp-
varka du at oppvaskingsgjenstande.
Til midfrygen med det for uventet dram
55. Til midfrygen med det for uventet dram

51. Byggespørgen ved høykarakter fyrt alle
komme.
fyrt eldte, eller de mittle fram ved frem-
50. Det var et fast folk at varen og mer eldte
fyrt eldte. Byggespørgen til fytten der
komme.
fyrt eldte, eller de mittle fram ved frem-
51. Byggespørgen ved høykarakter fyrt alle
komme.

49. Byggespørgen ved høykarakter fyrt alle
komme.
fyrt eldte, eller de mittle fram ved frem-
50. Det var et fast folk at varen og mer eldte
fyrt eldte. Byggespørgen til fytten der
komme.
fyrt eldte, eller de mittle fram ved frem-
51. Byggespørgen ved høykarakter fyrt alle
komme.

48. Byggespørgen ved høykarakter fyrt alle
komme.
fyrt eldte, eller de mittle fram ved frem-
50. Det var et fast folk at varen og mer eldte
fyrt eldte. Byggespørgen til fytten der
komme.
fyrt eldte, eller de mittle fram ved frem-
51. Byggespørgen ved høykarakter fyrt alle
komme.

47. Byggespørgen ved høykarakter fyrt alle
komme.
fyrt eldte, eller de mittle fram ved frem-
50. Det var et fast folk at varen og mer eldte
fyrt eldte. Byggespørgen til fytten der
komme.
fyrt eldte, eller de mittle fram ved frem-
51. Byggespørgen ved høykarakter fyrt alle
komme.

46. Byggespørgen ved høykarakter fyrt alle
komme.
fyrt eldte, eller de mittle fram ved frem-
50. Det var et fast folk at varen og mer eldte
fyrt eldte. Byggespørgen til fytten der
komme.
fyrt eldte, eller de mittle fram ved frem-
51. Byggespørgen ved høykarakter fyrt alle
komme.

45. Byggespørgen ved høykarakter fyrt alle
komme.
fyrt eldte, eller de mittle fram ved frem-
50. Det var et fast folk at varen og mer eldte
fyrt eldte. Byggespørgen til fytten der
komme.
fyrt eldte, eller de mittle fram ved frem-
51. Byggespørgen ved høykarakter fyrt alle
komme.

44. Byggespørgen ved høykarakter fyrt alle
komme.
fyrt eldte, eller de mittle fram ved frem-
50. Det var et fast folk at varen og mer eldte
fyrt eldte. Byggespørgen til fytten der
komme.
fyrt eldte, eller de mittle fram ved frem-
51. Byggespørgen ved høykarakter fyrt alle
komme.

43. Byggespørgen ved høykarakter fyrt alle
komme.
fyrt eldte, eller de mittle fram ved frem-
50. Det var et fast folk at varen og mer eldte
fyrt eldte. Byggespørgen til fytten der
komme.
fyrt eldte, eller de mittle fram ved frem-
51. Byggespørgen ved høykarakter fyrt alle
komme.

heimbygde öl. Men veit ikkje om at nokone mat ikkje kunde serverast.

56. Noko serleg namn på hovedmåltidet har ingen gjeitt på anna enn gravølsmiddan. I seinare tid har det her i grunde oflast vore berre middag eller gravferda - og eit par timar eller så etter får gjestene kaffi. Ei stund etter sejer dei farvel og går heim. I gamal tid sat dei ofte til over midnatt og fekk nattmat. Det vort ofte servert brunnevin og „pons“ eller middagjen Dette er det slutt med.

57. Her i bygda held dei ofte gravøl i eit av „lokala“ eller på eit hotell.

58. Folk brukar nå som før å ta med sending til „gravøls“. Dei ndraste gramma sender dei dagen førut, andre som tar lang veg tek det med gravølsdagen. Før hadde dei ofte med „røngrot“. Dette er slutt. Dei tek med blautkake, sukkerbrød eller kringle nå for tiden.

59. Nokon spesielt måte til å pakke maten på er ukjent, men i eldre tid hadde dei spesielle liner til dette bruket.

60. Dei som kom med sending dagen før vart gjerne traktet med kaffi og kake eller heimbygde öl, men det var ingen fest. Dei som bar fram sendinga, var helst ungdomjenter eller tenestgjenter.

61. Ingen forskjjel på maten enten det var ung eller gamal som var død.

62. Det meste er sagt før, men det er nok meir ålde i det heile over eit gravøl i vår tid enn det var før.

63. Dette gjeld serleg alkoholbrukt. Dette

68. Den kjøpte bygge grønt hus og et iking
 1900.
 på fiske gode fjerne.
 67. Det kunde være og tid at du fuld mæling
 ved høre til mæls bue at disse olage.
 et eller pils. Men sin en eller at det
 sit glas akkurat til mæls bue - og bage-
 66. Jern staden, men bære i form at
 65. Jern staden.
 fiske.
 da er, kjøper du ikke bygget i det
 kjøpt et og mange staden er, og en
 fuld og ved grønt hus. Den bage fjerne -
 64. Det er nok til alle at søvninge. Abilken
 og ved 9-10 kile om borden.
 min søvning. Lyden til på bære -
 at mange olage. Det høre er at ikke
 far bage sit på bære eller med bære
 du erne dit ved bage bære, eller du
 verket. Jern bære bage. Bære eller mæls
 mæls bue med - anden bage - pils - eller
 stades du bage. Bære bage bage er at
 det på bage med mæls bue og bære
 bage på bage at bage med bære
 bære er og bære na.
 bære i det bære 30 bære, bære bære
 bære bære bære. Bære bære bære
 at bære bære på bære at bære bære
 bære bære bære. Det bære at mange
 bære bære bære bære bære bære, bære
 mange olage bære bære og bære et. Bære
 og bære bære bære bære. Bære bære
 og bære bære bære. Bære bære bære
 det bære bære bære bære bære bære
 bære bære bære i bære bære.

6 Disse brevva fyllte ein ut og sende rundt i grunda med bod eller la dei i posten til dei som budde hege unda.

69. Jødsfalla vart innsett i avisen fra og til like etter 1900, men dette vart meir alment fra 1910 og har vorte fast skikk sidan 1920.

F. Nye festar.

70. Det er ingen tradisjon om kva mat det skal vera 17. mai.

71. Morsdagen tok til som litt av ein festdag fra ca. 1930-35 og har sidan krigen vorte almen.

72. Farsdagen vart lite feira einnå, i alle fall ikkje som morsdagen.

73. Det er gjerne barna som stiller til litt, blautkaker, kringle og anna til desse dagane. Det kan nok heuda at far kjøper kaker og - attåt ei liten gåve til mors på den dagen. Eit far vart det på lag det same, men da står nok mors for bakinga, og det vart sjeldan kjøpt kaker.

74. Bakarane overtar gjerne kaker til desse dagane, særleg morsdagen.

75. Morsdagen vart helst kjent gjennom dei yngre kvinne-vekebloda - og dagspressa, truleg ikkje så mykje gjennom kringkastninga.

G. Det finst tillaup til å halda den svenske Lucia-dagen somme stader i det siste.

Dette har truleg komi med flyktningane som var i Sverige under siste krigen.

